

19. helluntain jälkeinen viikko, tiistai

Päivän epistola

(Fil. 1: 8 – 14)

”Veljet, Jumala on todistajani, että minä kaipaen teitä kaikkia ja rakastan teitä hellästi, niin kuin Kristus Jeesus teitä rakastaa. Rukoilen myös, että teidän rakkautenne kasvaisi ja yltäisi yhä parempaan ymmärrykseen ja harkintaan, niin että osaisitte erottaa, mikä on tärkeää, säilyisitte puhtaina ja moitteettomina odottaessanne Kristuksen päivää ja tuottaisitte Jumalan kunniaksi ja kiitokseksi runsain mitoin hyvää hedelmää, jonka saa aikaan Jeesus Kristus. Veljet, tahdon teidän tietävän, että se, mitä minulle on tapahtunut, onkin ollut eduksi evankeliumille. Koko henkivartiostolle ja kaikille muillekin on käynyt selväksi, että olen vangittuna Kristuksen tähden. Useimmat täkäläiset veljet ovat Herraan luottaen saaneet minun kahleistani lisää rohkeutta ja julistavat Herran sanaa entistä pelottomammin.”

Ensimmäisen lauseen kääntäminen on ongelmallinen. Tässä käytetty käännös kyllä ilmaisee merkityksen. Rakkauden syvyyttä se ei ilmaise tarkasti. Kreikkalainen tässä yhteydessä käytetty sana viittaa ihmisen sisäelimiin, sydämeen, keuhkoihin ja maksaan, joiden katsottiin olevan syvimpien tunteiden paikka. Vanhemmat suomennokset käänsivät ”sydämen pohjasta kaikkia teitä Jeesuksessa Kristuksessa halajan” sekä ”teitä kaikkia ikävöitsen Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä rakkaudella”.

Paavali rukoilee, että filippiäisten rakkaus kasvaisi. Hän ei mainitse ketä kohtaan rakkauden tulisi kasvaa, vaan kirjoittaa siitä yleisesti. Hän yhdistää rakkauden kasvamiseen ”ymmärryksen ja harkinnan”. Vanhemmat käännökset muotoilevat asian ”tiedossa ja kaikessa käsittämisessä” sekä ”kaikkinaisessa tuntemisessa ja ymmärryksessä”. Tällä hän tarkoittaa, että ihmisen tieto kokisi oikean muutoksen. Tästä samasta muutoksesta Paavali kirjoitti korinttilaisille: ”Nyt tietoni on vajavaista, mutta kerran se on täydellistä, niin kuin Jumala minut täydellisesti tuntee” (1. Kor. 13: 12). Todennäköisesti kyse ei ole teoreettisesta tiedosta vaan kokemuksesta.

”Kristuksen päivä” on Kristuksen toisen tulemisen päivä, aikojen loppu, Jumalan valtakunnan toteutumisen päivä. ”Tuottaisitte Jumalan kunniaksi ja kiitokseksi runsain mitoin hyvää hedelmää” tavallaan kadottaa osan merkitystään. Hyvä hedelmä olisi parempi kääntää ”vanhurskauden hedelmä”, niin kuin se oli edellisessä suomennoksessa. Paavalille vanhurskaus on tärkeä sana. Se merkitsee Jumalaa kohtaan suuntautuvaa elämäntapaa, joka pelastaa ihmisen. Se on Jumalan tahdon

mukaista elämää. Vanhurskaus on annettu ihmisille, mutta Kirkon käsityksen mukaan ihmisen tulee edelleen toimia. Ortodoksisessa kirkossa käytetään usein sanaa jumaloituminen, mikä merkitsee ihmisen kasvamista (Jumalan avulla) Jumalan elämän yhteyteen. Tuottaa vanhurskauden elämää on toimia oikein.

Sitten Paavali kertoo omasta tilanteestaan. Vangitseminen on ”ollut eduksi evankeliumille”. Toisin sanoen ilosanoma (evankeliumi) on levinnyt. Vankeja pidettiin Rooman maaherran palatsin yhteydessä ja henkivartiosto palveli siellä. Kyseinen paikkakunta on siis jokin Rooman valtakunnan hallintokeskuksista. Tarkkaa paikkakuntaa ei tiedetä, siitä on esitetty erilaisia vaihtoehtoja. Perinteisin vaihtoehto on Rooma, toisena on esitetty Efesoa, mutta se voi olla jokin muukin paikkakunta. Nyt tieto Paavalista ja hänen kauttaan myös sanoma Kristuksesta levisi siellä.

Paavalin joutuminen vangiksi on innostanut muita kristittyjä ”julistamaan Herran sanaa”. Siis henkivartioston ja maaherran palatsin väen lisäksi ilosanomaa julistettiin muuallakin. Paavalin vankeudesta oli hyötyä evankeliumin leviämislle.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 5: 12 – 16)

”Siihen aikaan eräässä kaupungissa Jeesus kohtasi miehen, joka oli yltä päältä spitaalil saastuttama. Nähdessään Jeesuksen mies lankesi kasvoilleen ja rukoili: ”Herra! Jos vain tahdot, sinä voit puhdistaa minut.” Jeesus ojensi kätensä, kosketti miestä ja sanoi: ”Minä tahdon. Tule puhtaaksi.” Tauti lähti miehestä heti. Jeesus kielsi häntä kertomasta tästä kenellekään ja sanoi: ”Käy näyttämässä itsesi papille ja anna puhdistumisestasi Mooseksen lain mukainen uhri todisteeksi heille.” Jeesuksesta puhuttiin kuitenkin yhä laajemmalti ja ihmisiä kokoontui sankoin joukoin kuulemaan häntä ja hakemaan parannusta tauteihinsa. Mutta hän vetäytyi jälleen autiolle seudulle rukoilemaan.”

Sama kertomus löytyy Markukselta (Mark. 1: 40 – 45) ja Matteukselta (Matt. 8: 1 – 4).

Tässä kertomuksessa Jeesus rikkoo juutalaista uskonnollista lakia ja tuo yhteiskunnan ulkopuolella olevan takaisin yhteiskunnan jäseneksi. Vanhan testamentin mukaan (3. Moos. 11 – 12; 4. Moos. 5: 2 – 3) ihotauteja sairastavat eivät olleet puhtaita eivätkä pyhiä. Heidät erotettiin Jumalan pyhistä ihmisistä kaupungeissa ja he eivät saaneet osallistua Pyhän Jumalan palvelemiseen temppelissä. Jeesus, Jumalan Pyhä, rikkoo tämän erottamisen, koskee häntä ja palauttaa hänet yhteiskunnan jäseneksi. Spitaalilasta pidettiin saastaisena, syntisenä.

”Eräässä kaupungissa” ei kerro kaupungin nimeä, mutta ilmaisee jotakin kiellettyä. Spitaalinen mies oli kaupungissa, missä hän ei olisi saanut olla. Voi olla, että kyse ei ollut spitaalista. Ihotauteja on hyvin paljon erilaisia, eikä vanhaan aikaan tunnistettu, mikä niistä oli spitaali. Se tiedettiin, että osa ihotaudeista ei ollut yhtä vaarallisia, kuin varsinainen spitaali. Voi olla, että tällä miehellä oli psoriasis ja sen takia hänen sallittiin olla kaupungissa, vaikka se periaatteessa oli häneltäkin kielletty.

Miehen kohdatessa Jeesuksen hän käyttäytyy sen mukaisesti, että hän tietää, kuka Jeesus on. Hän lankesi kasvoilleen ja käytti Jeesuksesta sanaa Herra. Tämä on jo palvelemisen osoittamista ja Jeesuksen hyväksymistä Herraksi. Uskosta Jeesukseen kertovat myös miehen sanat: ”Herra! Jos vain tahdot, sinä voit puhdistaa minut.”

Jeesus ”kosketi miestä”. Tällainen oli juutalaisen ajattelun mukaan kiellettyä. Nyt Jeesus olisi epäpuhdas. Inhimillinen huoli aikaansai Jeesuksen toiminnan. ”Minä tahdon. Tule puhtaaksi.” Näillä sanoilla Luukas korostaa Jeesuksen tahdon ja sanan voimaa. Puhdistuminen tapahtuu välittömästi. Tapahtuma myös osoittaa, että Jeesus on itse laki, Hänellä on Jumalan voima. Mooseksen laki ei ole sillä tavalla enää voimassa, kuin se oli ennen Jeesusta.

Jeesus oli puhdistanut miehen. Miksi hänen sitten piti mennä temppeliin viemään uhri? Ensinnäkin temppelin papilla oli oikeus todeta mies puhtaaksi ja hän oli se ”virallinen henkilö” palauttamaan parantunut takaisin yhteiskunnan jäseneksi (vrt. 3. Moos. 13: 2 – 3; 14: 2 - 32). Toiseksi, vaikka Jeesus olikin ”uusi viini”, niin vielä elettiin vanhan viinin aikaa. Jeesus vältti yhteenottoa temppelin kanssa ja sen takia Hän lähetti miehen temppeliin, jotta tämä toimisi juutalaisen lain mukaisesti.

Kirkko ymmärtää myös, että tässä oli juutalaisille papeille todellinen todiste siitä, että Messias on suurempi kuin Mooses. Juutalaiset papit nimittäin pitivät Moosesta suurempana kuin tulevaa messiasta. Mooseksen sisar Mirjam sairastui spitaaliin, eikä Mooses itse kyennyt parantamaan häntä. Mooseksen oli käännäyttävä Herran puoleen (vrt. 4. Moos. 12: 10 - 15). Nyt Jeesus Kristus itse parantaa spitaalisen.

Jeesus kielsi parantunutta kertomasta asiasta kenellekään. Luukas ei mainitse miehen kertoneen asiasta kenellekään. Markuksen mukaan mies kertoi Jeesuksesta ihmisille. Luukas kuitenkin kertoo yhtäpitävästi Markuksen kanssa, että tieto Jeesuksesta levisi laajalle ja Jeesus vetäytyi autiolle seudulle. Ihmiset tulivat kuitenkin Hänen luokseen. Markus ei mainitse mitään, mitä silloin tapahtui, Luukkaan mukaan he tulivat kuuntelemaan Jeesusta ja hakemaan parannusta tauteihinsa.

Vanhassa kirkossa kiinnitettiin huomiota Mooseksen kirjan antamiin ohjeisiin tässä yhteydessä suoritettavasta uhrista. Uhrina tuotiin kaksi elävää puhdasta lintua. Toinen lintu teurastettiin ja toinen lintu vapautettiin sen jälkeen, kun se oli kastettu teurastetun linnun vereen. Kirkko näkee nämä kaksi lintua Kristuksen kahdeksi luonnoksi, inhimilliseksi ja jumalalliseksi. Kristus ihmisenä ristiinnaulittiin, mutta jumalallinen luonto ei vahingoittunut, mutta se tuli osalliseksi kärsineestä luonnosta. Kirkko näkee tässä pakanoiden tulevan osalliseksi Kristuksen suorittamasta uhrista. Uhri oli mahdollista suorittaa vasta, kun ihminen oli parantunut spitaalista. Tämä uhri on Kristuksen uhri, joka toimitetaan (tehdään läsnäolevaksi) jumalallisessa liturgiassa. Kyse on eukaristiasta, kiitosuhrista. Ortodoksisessa ajattelussa pappi ”uhraa Kristuksen”, hän tuo esille uhrilahjan.